

— संप्र (zusammen) übergeben, hingeben, darbringen, geben, verleihen RV. 10, 98, 11. AV. 10, 3, 45. KAUSH. UP. 2, 15. AIT. BR. 2, 7, 41. प्रजापतिर्यज्ञं देवेभ्यः संप्रायच्छत् 5, 32. ÇAT. BR. 1, 3, 2, 10. ÇĀÑKH. GRHJ. 2, 10. Nir. 2, 4. प्रातःसवनम् KĪĀND. UP. 2, 24, 6. आह्वम् JĀĀN. 1, 266. यो ऽसाधुभ्यो ऽर्धमादाय साधुभ्यः संप्रयच्छति M. 11, 29. MBH. 1, 8087. 3, 14024. 4, 132. 12, 4010. अमृतं st. अमृतं mit der ed. Bomb. zu lesen. 13, 676. R. 2, 7, 7. R. GORR. 2, 109, 33. Spr. 4893. VARĀH. BRH. S. 90, 11. MĀRK. P. 18, 49. अर्चुदेन गवां ब्रह्मन्मम राज्येन वा पुनः । नन्दिनीं संप्रयच्छस्व abtreten für MBH. 1, 6664. (eine Tochter) in die Ehe geben 3, 16661 (= SĀV. 2, 4 mit falscher Lesart). R. GORR. 1, 74, 6. wiedergeben 6, 6, 13. med. sich gegenseitig darreichen ÇAT. BR. 5, 4, 2, 19. कुमारं मातापितरौ त्रिः संप्रयच्छेत् KAUC. 34. mit instr. der Person (st. dat. oder gen.) und acc. der Sache Jmd Etwas geben BHĀṬṬ. 8, 32; vgl. P. 1, 3, 55.

— प्रति 1) Jmd das Gleichgewicht halten, aufwiegen: सूक्ष्मं वै प्रति पुरुषः पप्रानां यच्छति TS. 5, 2, 9, 2; vgl. u. प्रत्युद्. — 2) dauernd verleihen: यथा प्रू प्रत्यस्मभ्यं यंसि त्मन्मूर्त्तिं न विच्छद्य नर्द्ये RV. 1, 63, 8. wiedergeben BHĀṬṬ. P. 3, 1, 11. 9, 6, 19.

— वि 1) aufrichten, ausbreiten: शर्म RV. 6, 51, 5. 1, 83, 12. 5, 53, 9. 8, 47, 2. AV. 1, 20, 3. कर्दिः RV. 8, 27, 20. 42, 2. वज्रयम् 1, 189, 6. — 2) ausspreizen: वि सूक्ष्मानि नरो यमः RV. 5, 61, 3. ausgreifen (von Rossen im Lauf, 9. auseinanderhalten: यत्संयमो न वि यमः AV. 4, 3, 7. यथा यथा पतयन्ती विपेमिरे RV. 4, 34, 5. वियतं ausgestreckt, ausgebreitet: सूक्ष्माङ्गं वियतावस्य पत्नी AV. 10, 8, 18. 13, 3, 14. RV. 4, 19, 3. TS. 4, 4, 3, 1. वियतम् adv. auseinandergehalten, in Absätzen: वियतं पच्छे निविदः शंसति ÇĀÑKH. ÇR. 7, 19, 23. 8, 7, 19. ĀÇV. ÇR. 5, 20, 6. — caus. ausdehnen: वि मध्यं यामयौघे AV. 6, 137, 3; vgl. AV. PRĀT. 4, 93.

— संम् 1) zusammenhalten, — ziehen, anziehen, festhalten, zügeln, in der Gewalt haben RV. 9, 69, 3. वोळ्ळुर्न रश्मीन्समयंस्त सार्विः 1, 144, 3. सं या रश्मेवं यमतुर्गमिष्ठा द्वा जनां अर्समा वाङ्गभिः स्वैः 6, 67, 1. AV. 4, 3, 7. संयतरश्मि Nir. 3, 8. संयच्छ् वाजिनो रश्मीन् R. 2, 40, 22. संयतप्रयच्छं रथं कृत्वा ÇĀK. 100, 15. संयच्छ् मामकानश्चान् lenken MBH. 4, 1212. यस्तान्संयमते (so beide Ausgg.) 11, 177. कृयाः सुसंयता मातलिना 3, 12110. संयच्छ् वाजिनः सूत शनैर्यादि R. GORR. 2, 39, 26. 44, 12 (46, 11 SCHL.). यमः संयमतामहम् BHAG. 10, 29. BHĀṬṬ. P. 11, 16, 18. सर्वेन्द्रियाणि संयम्य Spr. 3218. BHAG. 2, 61. MĀRK. P. 43, 81. संयतेन्द्रिय MBH. 3, 2075. 2463. 16676. BRAHMA-P. in LA. (III) 48, 18. संयतान BHĀṬṬ. P. 9, 2, 12. संयतप्राण (= संयतेन्द्रिय) 6, 16, 16. प्राणा इव सुसंयताः 10, 68, 4. संयम्यात्मानमात्मना KĀM. NĪTIS. 1, 36. आत्मा संयतो मनीषिणाः Spr. 641. संयतात्मन् M. 11, 236. R. GORR. 1, 1, 12. BHĀṬṬ. P. 7, 4, 23. असंयतात्मन् BHAG. 6, 36. संयम्य चित्तानि MBH. 4, 133. धृतिंसंयतचेतस् R. GORR. 2, 16, 43. संयम्य च मनः M. 2, 100. BHĀṬṬ. P. 4, 1, 19. मानसमसंयतम् PRAÇOTTARAM. 14 in Monatsb. d. B. Akad. 1868, S. 99. यस्य कृस्ती च पादौ च मनश्चैव सुसंयतम् PRAB. 26, 1. कथमिदं शरीरे संयम्यते Nir. 14, 6. सं या दान्नि येमर्षः RV. 8, 23, 6. — TB. 2, 1, 2, 8. 5, 2, 20, 6. ÇAT. BR. 14, 1, 1, 6. संयत (वर्तमाने) KĀR. zu P. 3, 2, 188. der sich zügelt, — beherrscht, — in der Gewalt hat HALĀJ. 2, 189. MBH. 11, 177. Spr. 3100. 3152. BHĀṬṬ. P. 3, 21, 49. 4, 24 15. PAÑĀR. 1, 2, 4. सु° 7, 94. KĀTHĀS. 49, 234. MĀRK. P. 34, 115. अ° Spr. 4079. संयतो मनोवाक्कायकर्मभिः JĀĀN. 1, 225. स्त्रीषु Suçr.

2, 147, 9. मनोवाग्देहसंयता M. 3, 165. fg. 9, 29. मनोवाक्कायसंयता R. 2, 94, 18. वाग्वाङ्मूर्त्तसंयत M. 4, 175. संयतवत् dass. HARIV. 15436. hemmen, unterdrücken: गिरम् MBH. 12, 3894. कामक्रोधौ Spr. 3899. M. 12, 11. कोपम् MBH. 3, 2841. रोपम् R. GORR. 2, 77, 28. 30. BHĀṬṬ. P. 4, 11, 31. मन्वुसंरम्भम् 8, 11, 43. संयतं क्रोधम् R. 2, 97, 28 (106, 25 GORR.). व्यसनानि 3, 13, 5. संयतमैथुनं MBH. 13, 3321. unterdrücken so v. a. aufheben, zu Nichte machen (Gegens. सर्ज्) BHĀṬṬ. P. 2, 4, 6 (med.). 6, 38; vgl. 2, 10, 43. 10, 70, 38. पन्थां कृतस्य समयंस्त रश्मिभिः var eingeschränkt RV. 1, 136, 2. zusammenbinden, aufbinden, binden, anbinden, fesseln: केशान्संयम्य MBH. 3, 16848. केशाः संयताः AK. 3, 4, 26, 195. H. 370. संयताः कचाः AK. 2, 6, 2, 48. संयतवस्त्र Spr. 637. संयम्येनं (मुनिं) ततो राज्ञे दस्युश्च न्यवेदयत् MBH. 1, 4315. R. 4, 8, 22. मत्तान्वनद्विपान् KĀTHĀS. 11, 4. 12, 156. 27, 204. 37, 40. 42, 42. 34, 141. 88, 32. 123, 130. वानरं मा न संयमोः BHĀṬṬ. 9, 50. संयम्यमान KĀTHĀS. 71, 143. संयत gebunden, angebonden, gefesselt, gefangen AK. 3, 1, 42. H. 439. HALĀJ. 2, 185. M. 8, 365. MBH. 3, 1694. 12786. HARIV. 9390. 10868. 14370. R. 1, 1, 23 (26 GORR.). RAGH. 3, 20, 42. MĀLAV. 7. KĀTHĀS. 14, 4. 51, 5. 56, 25. 61, 126. 63, 51. 118, 146. 149. zusammen thun, aufhäufen; med. für sich: त्रीकीन्संयच्छेत् P. 1, 3, 75. Sch. schliessen: सर्वद्वाराणि संयम्य BHAG. 8, 12. असंयतकवाट R. 2, 71, 34. संयत im Gegens. zu व्यात AV. 6, 36, 1. 10, 4, 8. वस्ति संयम्य धारयेत् andrückend Suçr. 2, 352, 6. — 2) zusammenhalten so v. a. in Ordnung halten: संयतोपस्करा JĀĀN. 1, 83. — 3) Jmd beschenken; med. und instr. der Person, wenn es eine unerlaubte, act. und dat. der Person, wenn es eine erlaubte Handlung ist, P. 1, 3, 55 und SIDDH. K. zu P. 2, 3, 27. दास्या संयच्छेत् कामुकः, भार्यायै संयच्छति. — 4) संयत = उद्यत im Begriff stehend, gerüstet, bereit; mit infin. HARIV. 14643. fg. — Vgl. असंयत, संयम fgg. — caus. bezwingen: संयमितारि RAGH. ed. Calc. 1, 62. aufbinden: संयमयामि तावत् — पाणिना पाञ्चाल्या इःशासनावकृष्टं केशकृस्तम् VERIS. in SĀH. D. 161, 19. संयमित gebunden, gefesselt MĀKĪ. 98, 12. KĀTHĀS. 64, 55. दोर्घो संयमितः umfangen, umschlossen Git. 12, 11. क्लेशासंयमित (स्वरसंक्रम) wohl unterbrochen MĀKĪ. 44, 15. संयमित gesammelt, fromm gestimmt R. GORR. 2, 3, 34.

— उपसम्, partic. °यत eingezwängt in (loc.) Suçr. 1, 101, 7.
1. यम (von यम्) m. Vop. 26, 170. 1) Zügel: पृष्ठे सदेो नसोर्यमः RV. 5, 61, 2. — 2) Lenker: रथानाम् RV. 8, 92, 10. — 3) das Hemmen, Unterdrücken: वाचाम् Schweigsamkeit BHĀṬṬ. P. 5, 3, 12. = संयम AK. 3, 3, 18. TRIK. 3, 3, 302. H. an. 2, 232. fg. MED. m. 23. = यमन H. an. — 4) in der Phil. Selbstbeziehung, das Verbot der Beschädigung Anderer durch Wort oder That und der Ueppigkeit, ein allgemeines Sittengesetz AK. 2, 7, 48. MED. JOGAS. 2, 29. अक्लिंसास्त्यास्तेयब्रह्मचर्यापरिग्रहा यमः 30. NILAK. 28. TATTVAS. 19. SARVADARÇANAS. 153, 10. 161, 2. 173, 16. fgg. MADHUS. in Ind. St. 1, 22, 22. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 128. VP. 288. 633. BHĀṬṬ. P. 1, 6, 36. 4, 22, 24. H. 81. H. an. यमान्सेवेत सततं न नित्यं नियमान्बुधः M. 4, 204. MBH. 12, 8913. राज्ञो विवेकस्य बलवतो यमादीनमात्यान् PRAB. 8, 9, fg. यमश्च दशधा प्रोक्तः Verz. d. Oxf. H. 233, b, 6. ब्रह्मचर्यं दया क्षातिर्दानं (st. dessen fälschlich ध्यानं GĀRUPA-P. 103 im ÇKDR.) सत्यमकल्कता । अक्लिंसास्त्यमाधुर्यदमाश्चेति यमाः स्मृताः ॥ JĀĀN. 3, 313. आनुशंस्यं क्षमा सत्यमक्लिंसा दम आर्जवम् । प्रीतिः प्रसादो माधुर्यं मार्दवं च यमा दश ॥